

MAKTABGACHA TA'LIMDA STEAM TEXNOLOGIYALARINI LOYIHALASHNING AHAMIYATI.

Jabborova Marifat Qodiraliyevna

Farg'ona davlat universiteti

Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrası o'qituvchisi

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa oktori(PhD)

Annotatsiya Maktabgacha ta'lim sohasida me'yoriy-huquqiy bazani tubdan takomillashtirish, ilg'or xorijiy tajribalar, ilmiy ishlanmalar va texnologiyalarni maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatiga integratsiya qilish, maktabgacha yoshdagi bolalarni erta rivojlantirish sohasidagi ilmiy, innovatsion-pedagogik faoliyatni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan konseptual islohotlar amalga oshirish muhimdir.

Kalit so'zlar: integratsiya, steam, psixofiziologik, intellektual, ijodiy, konseptual, texnologiya, muhandislik, loyihalash, interaktiv.

Xalqaro tajribalar maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagogik jarayon samaradorligini oshirish, erta yoshdan boshlab STEAM o'qitish asoslarini joriy etish, ta'lim xizmatlarini diversifikatsiyalash zaruratini yuzaga keltirmoqda. Bolalarni psixofiziologik, intellektual, ijodiy va shaxsiy salohiyatini oshirishga yo'naltirilgan kreativ texnologiyalarni rivojlantirish, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida shaxsga yo'naltirilgan innovatsion ta'lim muhitini tashkil qilish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi.

Bugungi kunda respublikamizda maktabgacha ta'lim sohasida me'yoriy-huquqiy bazani tubdan takomillashtirish, ilg'or xorijiy tajribalar, ilmiy ishlanmalar va texnologiyalarni maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatiga integratsiya qilish, maktabgacha yoshdagi bolalarni erta rivojlantirish sohasidagi ilmiy, innovatsion-pedagogik faoliyatni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan konseptual islohotlar amalga oshirilmoqda.

Hozirgi kunda STEAM ta'lim tamoyillarga asoslanadigan faoliyatlarni ishlab chiqish va amalga tadbiiq etish muhim hisoblanadi. STEAM ta'lim tamoyillari bir nechta asosiy jihatlarni o'z ichiga oladi:

1. Fanlar integratsiyasi: STEAM ta'limi fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematikani birlashtiradi, bu fanlar real hayotda o'zaro bog'liqligini ko'rsatadi hamda dunyoni yaxlit tushunishni rivojlantiradi.

Jismoniy tarbiya va sport sohasi samaradorligini oshirishda fiziologik, pedagogik-psixologik yondashuvlar va fanlararo integratsiyalashuv masalalari

2. Bilimlarni amaliyotda qo'llash: STEAM ta'limi tamoyili bilimlarni amalda qo'llashga urg'u beradi, bolalarni nafaqat ma'lumotni qabul qilish, balki yaratish, loyihalash va qurishga undaydi.

3. Muammoli ta'lim: STEAM o'rganish muammoni yechish va savollarga javob berishni o'z ichiga oladi, bolalarni tanqidiy fikrlash va tahliliy ko'nikmalarga ega bo'lishga undaydi.

4. Ijodiy fikrlash: STEAM ta'lim tamoyili bolalarda ijodiy fikrlash, tasavvur va innovatsion yechimlar topish qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi.

5. Ta'lim olishda faollik: STEAM ta'limi odatda loyiha ishi, hamkorlik, tajriba va kashfiyot kabi faol o'rganish usullarini o'z ichiga oladi, yani bolalarni ta'lim olish jarayonida faollikni talab qiladi.

6. Kelajakdagi ko'nikmalarni rivojlantirish: STEAM ta'lim tamoyillari bolalarda kelajakda zarur bo'ladigan ko'nikmalarni, jumladan, tanqidiy fikrlash, hamkorlik, muloqot va muammolarni hal etishni rivojlantirishga qaratilgan.

Shuningdek, STEAM ta'lim tamoyillari bolalarga murakkab muammolarni hal qilishga va o'z bilimlarini amalda qo'llashga tayyor bo'lgan ijodiy, mustaqil fikrlovchi bo'lishga imkon beradigan ta'lim muhitini yaratadi.

Maktabgacha ta'limda STEAM texnologiyalarini loyihalash quyidagi sabablarga ko'ra muhimdir:

1. Integratsiyalashgan ko'nikmalarni rivojlantirish: STEAM texnologiyasini loyihalash bolalarning yaxlit ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam berish uchun fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika bilan ishlashni o'z ichiga oladi. STEAM texnologiyasini loyihalash orqali bolalar muammolarni hal qilishni, jamoa bo'lib ishlashni, o'zlarining rivojlanishi uchun muhim bo'lgan g'oyalarini loyihalashni, yaratishni va baholashni o'rganadilar.

2. Ijodiy fikrlashni qo'llab-quvvatlash: dizayn ijodkorlik va ixtiro jarayonini o'z ichiga oladi, bu bolalarda ijodiy fikrlashni rivojlantirishga yordam beradi, shuningdek, ularning tasavvurlari va innovatsion fikrlashlarini rag'batlantiradi.

3. Bilimlarni amaliyotda qo'llash: Loyihalash orqali bolalar o'z bilim va ko'nikmalarini amalda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladilar, bu ularga yangi bilimlaryaxshiroq tushunishga va uning amaliy qo'llanilishini ko'rishga yordam beradi.

4. Tajriba va kashfiyot: Dizayn eksperiment va kashfiyot bosqichlarini o'z ichiga oladi, bu esa bolalarga mazmunli tarzda izlanish, tajriba va xulosalar chiqarishni o'rganish imkonini beradi.

Jismoniy tarbiya va sport sohasi samaradorligini oshirishda fiziologik, pedagogik-psixologik yondashuvlar va fanlararo integratsiyalashuv masalalari

5. Kelajakdagi texnologik muammolarga tayyorgarlik: Texnologiyaning rivojlanishi bilan bolalarning kelajakdagi texnologik muammolarga tayyor bo'lishlari uchun ta'limning dastlabki bosqichida ilm-fan va texnologiyaga qiziqishlari muhim ahamiyatga ega.

Shunday qilib, maktabgacha ta'limda STEAM texnologiyalarini loyihalash bolalarning rivojlanishini rag'batlantirish, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish va ularni kelajakdagi texnologik muammolarga tayyorlash uchun muhim vositadir.

STEAM ta'lim tizimini kitoblar orqali kichik yoshdagi bolaning hayotiga olib kirish samarali mexanizmlardan biri hisoblanadi. Kitob bolani STEAM tizimiga olib kirishda asos bo'la oladi. Kitob bola uchun faoliyat va jarayon orasidagi bog'lovchi vosita bo'ladi. Misol uchun kitobdagi baliqcha haqida bolalar bilan suhbat qurib, bog'chadagi akvariumda yashovchi baliqlarni o'rgansa bo'ladi. Kitob bolani yoshligidan ilm-fanga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi, kitob orqali bolada fanga oid s o'z boyligi ortadi. Bu yerda muhim jihat STEAM tamoyillariga asoslangan kitobni ensiklopediya kitoblari bilan adashtirmaslik. Kichik yoshdagi bolalar uchun tayyorlanadigan kitoblarni STEAM ta'lim tizimi doirasida qanday strukturalashtirish mumkin:

STEAM ta'lim tizimida yosh bolalar uchun kitoblarni tuzish quyidagi jihatlarni hisobga olgan holda samarali bo'ladi:

Fanlar integratsiyasi: Kitoblar fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika elementlarini o'z ichiga olishi mumkin, bu esa bolalarga dunyoning turli tomonlarini badiiy shaklda o'rganishga imkon beradi.

Tasviriy vositalar: Jonli va jozibali ko'rgazmali vositalardan foydalanish bolalarning fan va texnologiya fanlariga bo'lgan qiziqishini rag'batlantirish, ularni yanada qulayroq va qiziqarli qilish imkonini beradi.

Savol-javob usuli: Kitoblar bolalarning qiziqishini uyg'otishga, ularni izlanishga, savol berishga va javob izlashga undashi mumkin, bu esa o'z navbatida STEAM ta'lim tamoyillariga mos keladi.

Amaliy misollar: Kitoblarga amaliy misollar va kichik tajribalarni kiritish bolalarga amaliy mashg'ulotlar orqali ilmiy va texnologik tushunchalarning mohiyatini tushunishga yordam beradi.

-Integratsiyalashgan yondashuv: Kitoblar STEAM ning turli jihatlarini qamrab oladi, bu bolalarga turli fanlar o'rtasidagi aloqalarni ko'rishga va ularning real hayotdagi ahamiyatini tushunishga yordam beradi.

-Maxsus loyihalar va tadbirlar: Kitoblar, shuningdek, bolalarga yangi bilimlarini amalda qo'llashga yordam beradigan, ijodiy fikrlash va mustaqillikni rag'batlantiradigan maxsus loyihalar yoki tadbirlarni taklif qilishi mumkin.

Jismoniy tarbiya va sport sohasi samaradorligini oshirishda fiziologik, pedagogik-psixologik yondashuvlar va fanlararo integratsiyalashuv masalalari

Shuningdek, STEAM ta'lim tizimida yosh bolalar uchun kitoblarni tuzish bolalarda fan, texnologiya va muhandislikka qiziqishni rivojlantirishga undaydigan interaktiv, qiziqarli va amaliy o'quv muhitini yaratishni talab qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI.

1. Sh. M. Mirziyoyev. "Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob halqimiz bilan birga quramiz". Toshkent" O'zbekiston "-2017.
2. Babayeva D.R. —Nutq o'stirish metodikasi T.: TDPU 2016-yil. O'quv qo'llanma.
3. R.A.Mavlonova va boshq. Pedagogika. Toshkent, 2001
4. Jabborova, M. (2021). The importance of innovative technologies in the social development of society. *Ekonomika i sotsium*, (6-1), 129-132.
5. Umarov, Abdusamat Abdumalikovich, and Zulxumor Urinboyevna Umarova. "Talaba-yoshlarni jismoniy sifatlarini rivojlantirishda milliy va harakatli o'yinlarning o'rni." *Scientific progress* 4.1 (2023): 260-265.
6. Umarov, A. A., and L. I. Kutyanin. "New defoliants: search, properties, application." *Chemistry* (2000).
7. Khatamov, Zafarjon. "METHODOLOGICAL JUSTIFICATION OF THE MAIN DIRECTIONS OF IMPROVING PHYSICAL EDUCATION OF HIGHER EDUCATION STUDENTS." *Namangan davlat universiteti Ilmiy axborotnomasi* 6 (2023): 811-818.
8. Nazirjonovich, Khatamov Zafarjon. "Formation of Psychological and Pedagogical Problems Through Sports Motivation." *European Journal of Economics, Finance and Business Development* 1.9 (2023): 31-39.
9. Tohirjonovich, Arabboyev Qahramon. "The importance of functional training in the athlete training system." *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH* ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429 11.11 (2022): 261-264.
10. Toxirjonovich, Arabboyev Qaxramon, et al. "THE ROLE OF SPORT IN PEOPLE'S HEALTH." *International Journal of Early Childhood Special Education* 14.7 (2022).
11. Arabboyev, Q. T. "Sportchilarni tayyorlashda funksional tayyorgarlikning ahamiyati: 10.53885/edinres. 2022.75. 29.012 QT Arabboyev." *Научно-практическая конференция*. 2022.

12. Tohirjonovich, Arabboyev Qahramon. "SPECIFIC FEATURES OF THE APPROACH TO STUDENTS IN PHYSICAL EDUCATION LESSONS ON THE BASIS OF THE PRINCIPLE OF INDIVIDUALIZATION." ASIA PACIFIC JOURNAL OF MARKETING & MANAGEMENT REVIEW ISSN: 2319-2836 Impact Factor: 7.603 11.12 (2022): 269-273.

13. Араббоев, К. Т. "Особенности адаптации студентов высшей физкультурно-педагогической школы к учебной и спортивной деятельности." Педагогические науки 5 (2011): 128-131.

14. MURATOVA, GULIYA RIMOVNA, RUZEL MULLAKHMETOVICH KNABIBULLIN, and AYGUL URALOVNA BAKIROVA. "COORDINATION ABILITIES OF POWERLIFTERS." Будущее науки-2019. 2019.

15. Rashitovna, Muratova Gulnara. "Problems of Using the Technology of Integrated Modular Training of Students in Physical Education Classes at The University." Genius Repository 26 (2023): 104-106.

16. Муратова, Г. Р. "ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ К ОРГАНИЗАЦИИ УРОКА ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ В ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ШКОЛЕ." Science Promotion 4.1 (2023): 30-35.

17. Муратова, КГПИ Г. "АКТИВИЗАЦИЯ ДВИГАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ШКОЛЬНИКОВ ПУТЁМ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СОРЕВНОВАТЕЛЬНО-ИГРОВОГО МЕТОДА." Science Promotion 4.1 (2023): 24-29.

18. Муратова, Гулнара, and Вагаршак Данелян. "ВОПРОСЫ ОРГАНИЗАЦИИ СПОРТИВНО-МАССОВЫХ МЕРОПРИЯТИЙ В СРЕДНИХ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЯХ." Theoretical aspects in the formation of pedagogical sciences 2.22 (2023): 23-27.

19. Makhmudovich, Gafurov Abdushokir, Gafurov Abduvohid Makhmudovich, and Yuldasheva Jamilakhan Mukhtorovna. "The role of gymnastics in the educational process." Open Access Repository 8.12 (2022): 5-8.

20. Mukhtorovna, Yuldasheva Jamilakhan. "EFFECTIVE WAYS OF MANAGING THE DEVELOPMENT OF ENTREPRENEURSHIP IN THE FIELD OF SPORTS." Open Access Repository 8.12 (2022): 693-697.

21. УПРАЖНЕНИЯХ, САМОКОНТРОЛЬ В. ФИЗИЧЕСКИХ. "JISMONIY YUKLAMALARDA O'ZINI-O'ZI NAZORAT." НАМАНГАН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ-2021 1: 722.

Jismoniy tarbiya va sport sohasi samaradorligini oshirishda fiziologik, pedagogik-psixologik yondashuvlar va fanlararo integratsiyalashuv masalalari

22. Умарова, Ф. А., З. А. Умарова, and А. А. Умаров. "Повышение эффективности обучения за счет использования электронного обучения в классе." Библиотека в пространстве современной культуры. 2020.

23. Умаров, АА-К. "СУЩНОСТЬ И СОДЕРЖАНИЕ ПРЕДСТАРТОВОЙ МЫШЕЧНОЙ РАБОТЫ СПОРТСМЕНА КАК СПОСОБ ПОДГОТОВКИ К УЧЕБНО-ТРЕНИРОВОЧНЫМ ЗАНЯТИЯМ И СОРЕВНОВАНИЯМ." ФИЗИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА И СПОРТ В СИСТЕМЕ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ. 2021.

24. Artikovna, Abdurahmonova Malohatkhan. "USE OF INTERACTIVE METHODS AND THEIR EFFECTIVENESS IN TEACHING CHEMISTRY." Galaxy International Interdisciplinary Research Journal 11.2 (2023): 507-510.

25. Умаров, Абдусамат Абдумаликович. "Феноменологическое Поле Гендерной Идентичности Спортсменок." Central Asian Journal of Literature, Philosophy and Culture 3.12 (2022): 15-18.

